

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен **“доктор”**

по Област на висше образование: *1. Педагогически науки*
Професионално направление *1.3. Педагогика на обучението*
(*Методика на обучението по биология*)

с автор **Елка Димитрова Владимирова** на тема:
„Интерактивни методи на обучение в екологичното образование и възпитание
(Биология и здравно образование - гимназиален етап)“
с научен ръководител: дпн доц. Здравка Благоева Костова

Изготвил становището: **доц. д-р Маргарита Йорданова Панайотова**,
катедра „Ботаника и Методика на обучението по биология“,
Биологически факултет на ПУ ”Паисий Хилендарски”, Пловдив

1. Актуалност на проблема

Дисертационното изследване е посветено на значим и актуален както за теорията, така и за педагогическата практика проблем. Той е обоснован в два аспекта: в социален - като необходимост на информационното общество на съвременния етап и с оглед на бъдещите тенденции на развитие и преодоляване на екологичната криза; и от гледище на ученика - като необходимост за адаптиране, развитие и израстване в съвременния глобализиран свят. Изследвана е зависимостта между интерактивните методи и техники на обучение и формирането на екологична грамотност у учениците в реални училищни условия, което обогатява теорията и практиката в този аспект.

2. Познание на проблематиката от докторанта

Елка Владимирова има широки познания в областта на разработвания проблем. Литературната справка е много обемна и включва 355 библиографски източници, 159 от които са на кирилица и 196 на латиница. Въз основа на тях работните понятия са тълкувани и прецизирани в различни аспекти. Моделът за реализиране на интерактивен образователен процес при изучаване на биоразнообразието на всички негови равнища – генетично, видово-популационно и екосистемно е обоснован теоретично и е изцяло дело на авторката. Всички библиографски източници, включващи водещи автори на български, руски и английски език, са цитирани в текста на дисертацията.

Изследваният проблем е анализиран от докторантката многостранно. Тя се е позовала на значими български и чуждестранни философско-исторически, психолого-педагогически, дидактически и методически литературни източници. Изведените от нея четири компонента на екологична грамотност са съпоставени с компонентите на екологично съзнание в методическата литература. Благодарение на отличното познание на проблематиката е разработен оригинален интерактивен дидактически модел за изучаване на биологичното разнообразие. В него е заложена комбинация от различни методи и техники, сътрудничество и

социално споделяне в познавателната дейност, описани по отделно в литературата, но подходящо съчетани и обосновани в експерименталния модел.

3. Характеристика на дисертационния труд

Дисертацията съдържа въведение и четири глави, композирани в 117 страници; три приложения от общо 69 страници, логически обвързани в съдържателно отношение и представени в сравнително оптимален обем. Стилът на дисертацията е научен, точен, ясен, стегнат, комуникативен. Посочени са 355 библиографски източника, цитирани в текста чрез име на автора и година, което е добър ориентир за бърза преценка на неговите качества.

Използвана е нестандартна машинописна страница – около 50 реда и повече от 80 знака на ред, което прави дисертацията доста по-обемна от вида, в който е представена.

4. Методика и организация на изследването

Изследователският дизайн е описан детайлно, с подходящи цитирания и отправки към различни теоретични източници и научни изследвания в тази насока. Целта и задачите – детайлизирани в няколко компонента – кореспондират с хипотезите и с организацията на емпиричното изследване. Системата от методи, приложени на теоретично и на емпирично равнище, напълно съответства на изследователската концепция. Участващите в експеримента 655 ученици формират достатъчно голяма извадка, която дава възможност за използване на подходящи статистически методи за установяване на достоверността на получените резултати и за формулирането на обосновани изводи. Авторката е подбрала обхватни критерии и показатели; адекватен инструментариум, съответстващ на контекста на образователния процес, на обучаващата програма и за проверка на нейната ефективност; използвала е детайлизирана оценъчна скала; организираща е три подетапа на основния експеримент, с което е проявила едновременно прецизност и максимализъм.

Положителен е фактът, че изложението е онагледено с множество схеми, таблици, графики и фигури, които повишават четивността на текста и придават завършен вид на дисертационната разработка.

5. Приноси на дисертационния труд

Приемам за обективни приносите както на теоретично, така и на практико-приложно равнище, обособени от автора на дисертационния труд. Като особено значими мога да открия разкритите теоретико-методологични основи на интерактивните методи на обучение, както и разработените модели за тяхното приложение при формиране на екологична грамотност у учениците от гимназиалния етап на средното образование в учебния предмет Биология и здравно образование.

Оценявам като положително популяризирането на постигнатите резултати и приноси, направено в публикациите по темата на дисертацията.

6. Публикации по темата на дисертационния труд

Публикационната активност на Елка Владимирова е голяма. По темата на дисертацията тя има 13 публикации – от национални конференции с международно участие (5 броя), в престижни български (4 броя) и чужди списания (4), пет от които са самостоятелни и осем - в съавторство.

7. Авторефератът отговаря на изискванията за компактност и дава ясна и синтезирана представа за дисертационния труд като отразява адекватно реализираната научно-изследователска работа по темата на дисертацията.

8. Препоръки

Би било полезно и интересно от дидактическа и практико-приложна гледна точка, ако в бъдещата си изследователска работа Елка Владимирова разработи и експериментира модел, в който да съчетае елементи от трите експериментални варианти за реализиране на интерактивен образователен процес - интерактивна екскурзия, проектно-базирано обучение и моделиране (конструиране на интелектуални карти), като сравни резултатите от този модел с тези, представени в настоящата дисертация.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разработеният от Елка Владимирова дисертационен труд е оформен с вещина и прецизност. Научните резултати в него са важни за развитието както на общата дидактическата теория, така и на практиката по методика на обучението по Биология и здравно образование, и в частност на екологичното образование и възпитание.

Оценката ми за дисертационния труд, автореферата и научните публикации е изцяло **положителна**. Дисертационния труд напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за прилагането му.

Постигнатите резултати ми дават основание да предложа на Уважаемото Научно жури да даде положителен вот за присъждане на образователната и научна степен “доктор” на **Елка Димитрова Владимирова** в Област на висше образование: *1. Педагогически науки; Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението (Методика на обучението по биология)*.

24. 08. 2012 г.

Изготвил становището:

/Доц. д-р Маргарита Панайотова/